

На 10 декември 2021 г., в Деня на правата на човека организации на турци и техните наследници, изселени от комунистическия режим по време на т. нар. възродителен процес, организираха онлайн Кръгла маса, озаглавена „Гласове от остров Белене, последният концлагер на Европа“.

В дискусиата участваха юристи, правозащитници, университетски преподаватели и жертви на комунистическия режим, търсещи своите права чрез граждански организации на изселниците в Турция.

*Турската медия TRT публикува подробен репортаж от онлайн събитието. **Desebg.com** го публикува, позовавайки се на сайта news.bg, който първи препечата информацията в България. Заглавието е на **desebg.com***

Някои членове на българското турско малцинство се надяват да привлекат световното внимание към нарушенията на правата на човека, извършени от авторитарните управници на страната срещу турците през 80-те години на миналия век, пише турската

медия ТРТ.

На 12 януари 1985 г. Ахмет Алпай, 23-годишен студент в Техническия университет в София, е задържан от прословутата българска тайна полиция в държавата под комунистическо управление, която е била част от желязната завеса по време на Студената война.

"Беше студен и снежен ден, когато те насилствено влязоха в дома ни, сякаш нападат терористична клетка", спомня си Алпай за нападението на полицията тогава. "Казаха на жена ми, че ще бъда задържан за кратък период за разпит", разказва той.

Но след като напуснали дома, един от хората от тайната полиция му казал, че "ако се опиташ да избягаш, ще те застрелям".

Като представител на българското турско малцинство, Алпай не е обвинен за нищо, тъй като никога не е бил съден, докато е държан в различни арести, включително скандалния концлагер Белене, разположен на река Дунав, до 25 септември 1985 г.

Като политически активен турски студент, Алпай се противопоставя на суровата асимилационна политика на България, която е насочена към турско малцинство в страната, принуждавайки ги да сменят имената си на български и забранявайки религиозните обичаи като провеждането на мюсюлмански погребални церемонии.

"Тайната полиция (известна като Държавна сигурност, българският еквивалент на КГБ на Съветския съюз) ни обвини за речи и нагласи, които уронват достойнството на държавата", казва Алпай, който е преминал през изтезания, незаконно лишаване от свобода и друго нечовешко отношение в ръцете на бивши български власти, плащаш брутална цена за борбата за запазване на неговата идентичност и достойнство".

"Бях наказан, защото защитих естествените си човешки права", казва на 10 декември, който се отбелязва в световен мащаб като Ден на правата на човека.

"По случай Световния ден на правата на човека пожелавам на всички, чиито права са били нарушени в света, да си ги възвърнат", казва той.

Под авторитарното ръководство на Тодор Живков, българската комунистическа държава нарича своята асимилационна политика "Възродителен процес", целящ изграждането на нова българска идентичност без никакви мюсюлмански и турски елементи.

"Копирахме старите си лични карти, от които се виждаше, че имаме турски и мюсюлмански имена, за да докажем на българските комунистически власти и други, че наистина сме турци и мюсюлмани", казва Алпай.

Турското и мюсюлманското население на България официално е една десета от общото население през 80-те години на миналия век и дължи съществуването си благодарение на османското владичество, което управлява голяма част от Балканите, включително България в продължение на пет века. Алпай смята, че турското население е поне два пъти повече от официалния брой.

"Те (българските комунистически държавни лидери) вярваха, че турското население може да надхвърли етническите българи в даден момент, защото турците имат повече деца от тях", казва Алпай, обяснявайки политическата логика на асимилационната политика на тогавашното правителство.

Подобно на много други турци в България, Алпай се чувства обиден от асимилационната политика на София, организира турска младеж и се обажда в чужди посолства, за да ги уведоми, че държавата е нарушила човешките права на мюсюлманското малцинство, което действие ядосва авторитарното ръководство.

През 1989 г. Алпай и семейството му, включително едногодишното му бебе, са депортирани, принуждавайки ги да изоставят всичките си доходи и село в Кирджаали, град с турско мнозинство близо до границата с Турция, стотици хиляди турци също са били принудени да мигрират в други страни същата година.

Онези, които ни обиждаха и измъчваха, все още не са наказани

Написано от Държавна сигурност.com
Четвъртък, 16 Декември 2021 17:16

Българските власти му отнемат и дипломата за инженер, когато го депортират. "Когато ги попитах защо са направили това, те отговориха, че искат да се уверят, че няма да получи добра работа и ще ми е трудно да си изкарвам прехраната", казва Алпей.

След като внезапно е изпратен в Стокхолм от българските власти при т. нар. роднина (въпреки че нямат роднини в шведския град), Алпай накрая мигрира в Турция.

След близо четири десетилетия, Алпай не съжالياва. "Аз и приятелите ми направихме това, което трябваше да направим по това време в този политически момент", каза сега 60-годишният автомобилен инженер, който в момента се пенсионира в Бурса, северозападен град, силно населен с турски мигранти от България.

"Просто се чувстваме зле от факта, че всички тези хора, които ни обиждаха и измъчваха, все още не са наказани", казва той.

Макар да съжالياва, че международната общност не ги преследва, както направи Слободан Милошевич от Сърбия и други за военните им престъпления срещу мюсюлманските бошняци, Алпай продължава да бъде политически активен човек, призовавайки за справедливост срещу тези български извършители.

По повод Световния ден на правата на човека, той обсъди болезнената си история по време на среща, организирана от шведския Институт за човешки права и хуманитарно право (RWI) и турската Асоциация за правосъдие, права, култура и солидарност на Балканите (BAHAD) .

"Говорих за необходимостта да се изправят пред съда извършителите на нарушенията на човешките права в България от комунистическата епоха", казва Алпей.

Много турски жертви като Алпай имаха големи надежди със създаването на демократично правителство през 1991 г. след краха на комунистическото управление.

"Но нашите очаквания бяха напразни", казва той.

През 1991 г. българското правителство започва разследване за преследване на престъпления срещу турското малцинство. Но след три десетилетия никой не е обвинен или хвърлен в затвора за престъпленията си. "Това беше просто фалшив съд", казва Алпей

Сафие Юрдакул, чийто баща също е бил затворен в концлагера Белене, е съгласна с Алпай. "От 30 години е на етап наказателно преследване. Но ние продължаваме да се борим за справедливост срещу тези извършители, като откриваме различни дела срещу тях".

Поради нежеланието на България да преследва тези минали нарушения, турски групи искат да отнесат своите дела до институции като Международния наказателен съд (МНС).

"На днешната среща с RWI обсъдихме този въпрос, като ги попитахме защо международната общност не се интересува от нарушенията на правата на човека в комунистическата ера на България", казва Юрдакул.

"Белене беше последният концентрационен лагер в Европа", нещо, което ЕС и други европейски групи не могат да пренебрегнат, според Юрдакул.

Между другото, най-известните нарушения на човешките права се случиха в лагера Белене, който по ирония на съдбата се намираше на естествено красив български остров.

В началото на 1985 г. Алпай за първи път е затворен в арест на държавна сигурност. На 25 март е изпратен в Белене. "Денят, в който влязохме в концентрационния лагер, беше мразовит ден и студен вятър духаше толкова силно. Съблякоха ни всички дрехи, за да ни унижат", казва Алпей.

Онези, които ни обиждаха и измъчваха, все още не са наказани

Написано от Държавна сигурност.com
Четвъртък, 16 Декември 2021 17:16

В малка килия бяха настанени 20 затворници и нямаше тоалетни. "Тъй като бяхме принудени да използваме мивка за нашите тоалетни нужди, в килията имаше ужасна миризма. Не можехме да дишаме", казва той.

"Имаше и други килии, в които бяха разбойници, убийци и други обикновени престъпници. Имаха много по-добри условия от нас. Те (управителите на българския лагер) ни даваха нездравословна храна. Те ни третираха като военнопленници", казва той.

Роднините на турските затворници също нямат информация за тях. "Те разпространиха слухове, че на близките ни е казано, че сме застреляни, защото се опитваме да избягаме от затвора в Румъния, използвайки замръзналата река Дунав като път за бягство", спомня си той.

Той се среща с роднините си след 141 дни, но не може да говори с тях на родния си турски заради държавната забрана за езика. "Родителите ми не можеха да говорят български, защото бяха възрастни хора. Поради забраната просто се погледнахме, за да се уверим, че сме добре", казва Алпей.

По официални данни на България в Белене има 517 турски затворници. Но Юрдакул, чийто баща също е бил в Белене, смята, че този брой е много по-голям.